

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Kuvatehtävä s. 46

Sosiologi Anna Kontula tutki vierastyöläisten elämää Olkiluodon ydinvoimalan parakkikylässä. Miten tulkitset Anna Kontulan *Näkymätön kylä* -kirjan kansikuvan sanomaa?

- Vierastyöläisten kylä on erillinen saareke Suomesta. Suomen lippu symboloi Suomea, kylä leijuu Suomen yläpuolella.
- Kylässä on elämää, sillä siellä on valot päällä. Koska kylä on irti Suomesta, kukaan ei kuitenkaan näe, mitä siellä tapahtuu. Tähän viittaa myös tutkimuksen nimi *Näkymätön kylä*.
- Taustaksi lainaus Like-kustannuksen kirjaesittelystä: "Kontula muutti kirjaa varten kuukaudeksi Suomen viidettä ydinvoimalaa rakentavien puolalaismiesten parakkikylään. - - Kontula kuvaa, miten siirtolaisuuden nopea kasvu, viranomaisvalvonnan leväperäisyys ja rakenteellinen rasismi kietoutuvat yhteen. Seurauksena syntyy loukku, jossa vierastyöläisellä ei ole todellista mahdollisuutta puolustaa itseään. Oikeudettomasta halpatyövoimasta hyötty elinkeinoelämä, mutta myös kuluttajat ja kunta-ala."

(Lähde: <https://like.fi/kirjat/nakymaton-kyla/>)

Tilastotehtävä s. 46

Tutki tilastoa. Minkälaisia muutoksia ulkomaalaisten määrässä on tapahtunut?

- Ulkomaalaisten määrä on kasvanut paljon.
- Suomeen tullaan paljon lähialueilta, mutta myös kauempaa.
- Kaikista tilaston maista tulleiden määrä on kasvanut. Etenkin 2000-luvulla monen maan kohdalla kasvu on ollut suurta.

Miten selität havaintoja?

- Globalisaation kiihtyminen selittää osaltaan maahanmuuttoa.
- Ihmiset muuttavat toiseen maahan esimerkiksi työn, rakkauden tai opiskelun vuoksi.
- EU-jäsenyys (1995) on lisännyt maahanmuuttoa.
- Väkivaltaiset, pitkään jatkuneet sisällissodat ja vainot ovat lisänneet turvapaikanhakijoiden määrää. Suomeen on tullut paljon turvapaikanhakijoita Somaliasta ja Irakista.
- Kiinan avautuminen ja talouskasvu näkyvät kiinalaisten määrän kasvuna.
- Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen maahan saapui paljon ihmisiä itsenäistyneestä Virosta ja Venäjältä.
- Euroopan pakolaiskriisi (2015) lisäsi suuresti myös Suomessa turvapaikanhakijoiden määrää (yli 30 000). Turvapaikanhakijoita tuli etenkin Irakista, Afganistanista, Somaliasta ja Syyriasta.

Perustehtävät

1. Selvitä seuraavien käsiteparien erot.

- a) siirtolainen – maahanmuuttaja

- Siirtolainen on henkilö, joka muuttaa maasta toiseen esimerkiksi työn, opiskelun, avioliiton tai muun vapaaehtoisen syyn vuoksi.
- Maahanmuuttaja on kuka tahansa, joka muuttaa maahan eri syistä.

b) turvapaikanhakija – kiintiöpakolainen

- Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää itselleen (omaisilleen) turvapaikkaa ja oleskeluoikeutta eli pakolaisen asemaa vieraasta maasta.
- Kiintiöpakolainen on henkilö, jolla on YK:n myöntämä pakolaisen asema ja joka saapuu maahan valtion määrittelemässä pakolaiskiintiössä.

2. Miksi maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt Suomessa 1990-luvulta lähtien?

- Globalisaation kiihtyminen selittää osaltaan maahanmuuttoa.
- Ihmiset muuttavat toiseen maahan esimerkiksi työn, rakkauden tai opiskelun vuoksi.
- EU-jäsenyys on lisännyt maahanmuuttoa.
- Veriset sisällissodat ja vainot ovat lisänneet turvapaikanhakijoiden määrää. Suomeen on tullut paljon turvapaikanhakijoita Somaliasta, Irakista, Afganistanista ja Syyriasta.
- Kiinan avautuminen ja talouskasvu näkyvät myös siinä, että kiinalaisten määrä on kasvanut.
- Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen maahan saapui paljon ihmisiä Venäjältä (esimerkiksi Inkerinmaalta) ja itsenäistyneestä Virosta.

Syventävät tehtävät

3. Millä eri tavoin pakolaisstatuksen voi saada Suomessa?

- Suomeen otetaan kiintiöpakolaisia kansainvälisiltä pakolaisleireiltä.
- Turvapaikkahakemus hyväksytään Suomessa.
- Pakolainen voi saada lähiomaisensa Suomeen perheen yhdistämisen kautta.

4. Millaisista syistä ihmiset muuttavat maasta toiseen? Tee aiheesta käsitekartta.

Näkökulmia käsitekarttaan:

- työ
- rakkaus
- opiskelu
- levottomat olot (sota, luonnonkatastrofit, poliittinen tai henkilöön liittyvä vaino)
- perhe
- seikkailunhalu

5. Ota kantaa väitteeseen: Maahanmuuttokeskustelussa puhutaan liikaa vain turvapaikanhakijoista.

- Kaikki maahanmuuttajat samaistetaan helposti pakolaisiin.
- Suurin osan maahanmuuttajista ei ole pakolaisia vaan työntekijöitä.
- Pakolaisuutta vastustavien äänekäs keskustelu sosiaalisessa mediassa mahdollistaa monenlaisten – jopa rasististen – mielipiteiden esittämisen.
- Turvapaikanhakijoiden aalto Eurooppaan vuonna 2015 lisäsi aiheeseen liittyvää uutisointia ja keskustelua.

6. Millä argumenteilla maahanmuuttoa toisaalta puolustetaan, toisaalta vastustetaan?

Puolustetaan:

- Hädänalaisessa tilanteessa olevia ihmisiä on autettava.
- Maahanmuuttajista saadaan työvoimaa.
- Monikulttuurisuus nähdään rikkautena ja suvaitsevaisuutena.

Vastustetaan:

- Maahanmuuton kustannuksia pelätään.
- Maahanmuuttajien pelätään vievän suomalaisilta työpaikat.
- Maahanmuuttajat koetaan uhaksi suomalaiselle kulttuurille.
- Maahanmuuttajien ei uskota sopeutuvan Suomeen, vaan heidän pelätään syrjäytyvän.
- Maahanmuuttajien sopeutumattomuuden uskotaan lisäävän rikollisuutta.
- Maahanmuuton taloudellisia ja väestöllisiä hyötyjä ei ymmärretä.

Aineistotehtävät

7. Etsi uusin YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n raportti *Global Trends*. Tarkastele kuvioita ja selvitä lyhyesti, mitä havaintoja voit niiden pohjalta tehdä viime vuoden pakolaistilanteesta.

- Opiskelijan oma vastaus.